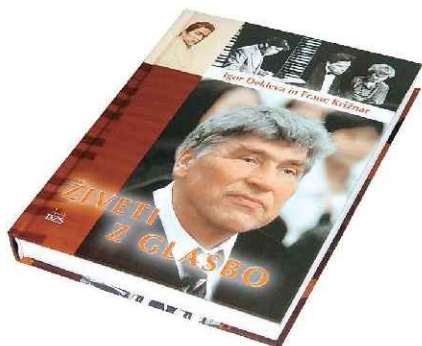

Živeti z glasbo

Obsežno knjižno izdajo (354 strani večjega formata) z naslovom "Živeti z glasbo" sta kot avtorja podpisala Igor Dekleva in dr. Franc Križnar. Delo je izšlo leta 2006 pri založbi DZS. Tu je vrsta fotografij že na naslovnici in podnaslov: Portret pianista, pedagoga in skladatelja Igorja Dekleve.

Spremnno besedo je prispeval dr. Primož Kuret. Poudaril je, da gre za vrsto dragocenih osebnih pričevanj in hkrati za "dokument nekega časa". Sledi predgovor dr. Franca Križnarja. Tu izvemo, da je delo nastajalo polna štiri leta. Dr. Križnar si je zadal zahtevno nalogo. Njegov

govor načrt je bil: orisati življenjsko, delovno, umetniško poustvarjalno in ustvarjalno pot Igorja Dekleve. "Delala bova sistematično po poglavjih in kronološko po zgodovinski zakonitosti tega, kar je z njim povezano ..."

Igor Dekleva, pianist, pedagog, skladatelj, navaja v razgovorih številne podrobnosti, včasih tudi take, ki so docela osebne narave, morda za širšo (glasbeno) publiko manj zanimive, zdi pa se, da morda prav te na poseben način osvetljujejo Deklevovo osebnost. Vrsto nastopov, gostovanj tudi na tujih koncertnih odrih, ustvarjalnih glasbenih dosežkov in še marsikaj nam razkriva ta obširna (avto)biografija. Tu in tam je čutiti tudi kanček grenkobe: Deklevi se zdi krivično, da je bilo kljub številnim uradnim priznanjem, ki jih je prejel, njegovo vsestransko delovanje doma premalo cenjeno in znano. A pojdemo po vrsti!

V uvodnem poglavju **Solo partita** govori Dekleva o velikem naporu pri pripravi solističnih recitalov, o tremi in osebnih stiskah, ki jih doživlja kot izvajalec v živo na koncertnem odru, o iskanju "prave interpretacije", o spremembah v konceptu interpretacije glede na svoje umetniško in osebno dozorevanje. Spominja se, da se je "fanatično zagrizel v Mozarta" in nadaljuje: "Še danes je vprašanje fenomena Mozart aktualno in večplastno ...", in dalje: "Mozart je vedno znova sodoben, obenem pa enigma – uganka za vse večne čase."

Ko danes prešteva svoje javne nastope, ugotavlja, da jih je bilo v najbolj dejavnih letih povprečno okoli štirideset vsako leto. Debitiral je na odru Slovenske filharmonije v Ljubljani leta 1964, nato pa solistično ali komorno (največ z violinistom Gruberjem ter v klavirskem duu s soprogo Alenko) gostoval na odrih po raznih evropskih mestih, pa tudi v Aziji, Severni in Južni Ameriki ter v Afriki. Prejel je številna priznanja, tudi častni doktorat v Arizoni

(ZDA). Gleda na vsestransko dejavnost – snemal je tudi za TV serijo oddaj Po belih in črnih tipkah, o kateri bo še govora – se sprašuje: “Ali sem pianist v duu, pedagog, skladatelj, avtor instruktivnih izdaj, morda pa le pianist solist?” Leta 1989 je na zveznem seminarju v Illecegnovem predstavil svojo metodo poučevanja. Prikazal je “postopek razvoja tehnike in muzikalnosti” za otroke od petega leta starosti dalje ob zbirkah svojih skladb: Mali pianist, zvezek a in b, Ciciban igra, Sonatine, Variacije, Etude. Gradil je na osnovi slovenske (otroške) ljudske pesmi.

Leta 1991 je ob 70-letnici skladatelja Zvonimirja Cigliča izvedel koncert njegovih del na Magistratu v Ljubljani. “Cigličev izpovedni način mi je zelo blizu. Iz njegovih del pojejo čustva, ritmi, melodija ... V tem mu lahko sledim, z njim se lahko identificiram ter poustvarjalno nadgrajujem in sooblikujem njegovo glasbo.”

Za “nesrečno leto” označuje Dekleva leto 1998. Takrat je bil sicer izvoljen na seji Senata Univerze v Ljubljani za rednega profesorja za področje komorne klavirske glasbe – klavirskega dua na Akademiji za glasbo, a v novembru ga je brutalno napadel sosed in ta “poskus umora” je na njem pustil hude zdravstvene posledice: bil je nekaj časa na invalidskem vozičku, poškodovan je bil njegov vid, sluh, vrstili so se glavoboli ... Vrste načrtov zaradi tega pač ni mogel uresničiti.

V drugem poglavju, **Partita variacij**, se spominja svoje mladosti, mame, ki ga je navdušila za klavir, očeta, let, ki so jih preživel v Beogradu, svojega šolanja na Srednji glasbeni šoli v Beogradu. Študij klavirja je nato nadaljeval na Akademiji za glasbo v Ljubljani pri prof. Janku Ravniku, podiplomski študij je opravil pri prof. Hildi Horak, na katero ima zelo lepe spomine. Študiral je tudi klarinet, solopetje, pel je v zboru RTV, korepetiral pevce, začel je komponirati, njegovi ljubezni pa sta bili tudi atletika in fotografija. Dekleva je v svojem delovanju torej “razpet med poustvarjalnostjo in ustvarjalnostjo, pianist umetnik in pianist pedagog”.

V poglavju **Dvoglasna partita** se Dekleva spominja, da je v klavirskem duu igral s številnimi znanimi slovenskimi pianisti (Gita Mally, Marijan Lipovšek, Pavel Šivic, Aci Bertonec, Marina Horak, Bojan Gorišek). Od leta 1966 igra s pianistko Alenko Kraut – Dekleva, ki je njegova življenjska in umetniška partnerica. Imela sta mnogo koncertnih nastopov doma in v tujini (Italija, Sovjetska zveza, Finska, Avstrija, Danska, Madžarska ...), literature za to zasedbo je dovolj, marsikaj še tudi manj znanega. Pogosto sta izvajala Deklevove skladbe, izjemno zanimiv pa se Deklevi zdi opus slovenskega skladatelja Primoža Ramovša: “Arhitektonika Ramovševe glasbe je domišljena, obrtno izdelana in konceptualna.”

V poglavju **Sodobna partita** govori Dekleva o “televizijskem, avtorskem, pianističnem in komentatorskem, torej vodenjskem delu na TV Slovenija”. Priprave za serijo oddaj “Po belih in črnih tipkah” so trajale tri leta, serija je prišla na spored leta 1975 in bila zelo ugodno sprejeta. Sam je vodil in komentiral te oddaje, izvajal okoli dvesto klavirskih skladb oziroma odlomkov, vključil pa je tudi nekaj drugih slovenskih pianistov in nekaj tujih izvajalcev s posnetki v živo. Dela je komentiral strokovno, a hkrati poljudno in zanimivo. Novo serijo oddaj z naslovom Slovenska klavirska glasba je končal leta 1989, predvajana je bila leta 2003 ob njegovi 70-letnici, vključevala pa je tudi pogovore s slovenskimi skladatelji in nekatera dela so avtorji tudi sami izvajali (Marijan Lipovšek, Lojze Lebič, Janez Matičič, Anton Srebotnjak itd.), preostale skladbe pa je igral Dekleva sam.

V poglavju **Polifona partita** je Igor Dekleva nanizal vrsto spominov na glasbenike, ki jih je spoznal v Beogradu, ter na osebnosti slovenskih skladateljev. Primož Ramovš je na primer

zanj kot solista oziroma za klavirski duo Dekleva napisal vrsto skladb. Oba, Dekleva in dr. Križnar, sta Ramovša cenila kot človeka in skladatelja, strinjala sta se, da je bil to "velik človek in skladatelj z enkratno, neponovljivo izpovedno močjo". Sledijo še spomini na srečanja s številnimi drugimi sodobnimi glasbenimi ustvarjalci in v tekstu so tudi navedene nekatere njihove izjave ob Deklevovih interpretacijah, ki se zdijo še posebej zanimive.

Številne zbirke svojih klavirskih del osvetljuje Dekleva v poglavju **Avtorska partita**. Ustvarjanje glasbe označuje kot "skriven fenomen človeške dejavnosti". Mnogo klavirskih del je nastalo v didaktične namene, sicer pa je komponiral tudi za različne zasedbe: za klavir 4-ročno, za zборе, pisal je samospelve (tudi na lastna besedila!) in še marsikaj ...

Takole pravi: "Ideje iščem vedno in povsod, ponoči in podnevi, pri delu in počitku ter še kje ..." Človeški glas ga še posebej privlači: "Tudi v zborovstvu in v zborih je nekaj moje (ustvarjalne in človeške) duše. Tega vsaj pri meni ne more zamenjati noben instrument. Ostal sem trajni zaveznik človeškega glasu in zbora."

Med "jubilejnimi koncerti" velja omeniti, da so v novembru 2000 ob 40-letnici njegovega umetniškega delovanja pripravili njegov glasbeni portret, avtor in urednik oddaje je bil dr. Franc Križnar, ki je prispeval tudi obširno besedilo na zgoščenki z naslovom Jubilejni portret. V maju leta 2004 je Dekleva prejel nagrado glavnega mesta Ljubljane.

Poglavja življenja, umetniškega in pedagoškega delovanja Igorja Dekleve so torej zajeta v vrsto obširnih sklopov. Ob koncu sledi še vrsta popisov njegovih skladb, diskografije, nagrad in priznanj, ki jih je prejel. Fotografije, prispeval jih je sam in številni drugi avtorji, pomenijo potrditev in podčrtujejo dejstva, ki jih izvemo iz teksta oziroma izjav in odgovorov na vprašanja. Gre za obširni zapis o prizadevanjih in dosežkih nekega glasbenika, pedagoga, koncertanta in ustvarjalca z močno podčrtanimi subjektivnimi pogledi in ocenami svojega dela. Avtor navaja in dokumentira tudi številne odmeve na svoje široko razvejeno delovanje, ki so jih objavili domači in tuji tiskani viri.

Dr. Franc Križnar, muzikolog, glasbeni kritik, radijski novinar in urednik, je doslej pisal že o številnih glasbenih osebnostih in pomembno prispeval k osvetlitvi glasbenih prizadevanj, uspehov in pomembnih dosežkov naših ustvarjalnih in poustvarjalnih umetnikov –glasbenikov. Tudi tokrat gre za prispevek k osvetlitvi splošnega kulturnega dogajanja nekega obdobja, konkretno časa druge polovice 20. stoletja in prvih let 21. stoletja. Iz številnih pričevanj samega umetnika, tokrat Igorja Dekleve, si seveda bralec ustvari sliko o njegovi osebnosti in delovanju in hkrati o razmerah, ki so v teh desetletjih zarisovalle značilne poteze na kulturnem področju in krojile glasbeni utrip neke dobe.